

Co jeszcze warto wiedzieć

Kto przypadkowo znalazł przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem archeologicznym, jest obowiązany, przy użyciu dostępnych środków, zabezpieczyć ten przedmiot i oznakować miejsce jego znalezienia oraz niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu tego przedmiotu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
/Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz.1568, art. 33/

Osobom, które odkryły bądź przypadkowo znalazły zabytek archeologiczny, przysługuje nagroda, jeżeli dopełniły one obowiązków określonych odpowiednio w art. 32 ust. 1 lub w art. 33 ust. 1.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
/Dz.U.z 2003 r. Nr 162, poz.1568, art.34. Ust.1/

Wywóz zabytków za granicę:

1. Zabytki mogą być wywożone za granicę na stałe, jeżeli ich wywóz nie spowoduje uszczerbku dla dziedzictwa kulturowego.
2. Zabytki mogą być czasowo wywożone za granicę, jeżeli pozwala na to ich stan zachowania, a osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, w której posiadaniu znajduje się zabytek, daje rękojmię, że nie ulegnie on zniszczeniu lub uszkodzeniu i zostanie przywieziony do kraju przed upływem terminu ważności pozwolenia.
3. Wywóz zabytków za granicę może nastąpić na podstawie:
  - jednorazowego pozwolenia na stały wywóz zabytku za granicę;
  - jednorazowego pozwolenia na czasowy wywóz zabytku za granicę;
  - wielokrotnego pozwolenia indywidualnego na czasowy wywóz zabytku za granicę;
  - wielokrotnego pozwolenia ogólnego na czasowy wywóz zabytków za granicę.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
(Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, art.51)

Ocalić od zapomnienia

Wszystkie miejsca o charakterze sakralnym, w tym kościoły i kaplice, rzeźby i obrazy, ołtarze i ambony, instrumenty organowe i szaty liturgiczne oraz pozostałe wyposażenie, ale także krzyże i kapliczki przydrożne oraz cmentarze są cennymi dobrami kultury i stanowią dziedzictwo artystyczne kościołów różnych wyznań, narodowe i ogólnoludzkie. Zawierają w sobie wartości artystyczne, ale także historyczne, kulturalne i religijne.

Wszyscy powinniśmy czuwać nad ich bezpieczeństwem i ocaleniem przed zniszczeniem i kradzieżami. Skoro przetrwały wieki, niech służą nam i następnym pokoleniom.

- ~ *gdy zwiedzasz zabytkowy kościół lub inny obiekt o charakterze sakralnym, uszanuj godność miejsca świętego,*
- ~ *nie zwiedzaj kościoła podczas nabożeństwa,*
- ~ *nie fotografuj wnętrza bez zezwolenia księdza proboszcza,*
- ~ *nie spiesz się. Zwiedzając pospiesznie, nie zdążysz dostrzec piękna dzieł sztuki,*
- ~ *zapoznaj się z historią parafii i kościoła oraz z informacją o jego wyposażeniu umieszczoną na tablicy ogłoszeń,*
- ~ *gdy zauważysz podejrzanе zachowania osób zagrażające zabytkom, zgłoś ten fakt księdzu, innemu opiekunowi zabytku lub Policji.*

Archidiecezja Poznańska

TELEFONY ALARMOWE

Policja	997
Straż Pożarna	998
Pogotowie Ratunkowe.	999
Telefon Ratunkowy	112

Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu
Wydział Zarządzania Kryzysowego

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu

Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu

Archidiecezja Poznańska

Razem bezpieczniej

PORADNIK

Chrońmy zabytki

www.poznan.uw.gov.pl
e-mail:zk@poznan.uw.gov.pl

wosoz.BIP-i.pl
e-mail:wosoz@poznan.uw.gov.pl

www.archpoznan.org.pl
e-mail: kuria@archpoznan.org.pl

www.wielkopolska.policja.gov.pl
e-mail:wydzial.prewencji@wielkopolska.policja.gov.pl

“(…) zniszczenie dobra kulturalnego należącego do jakiegokolwiek człowieka jest równoznaczne z uszczerbkiem dokonany w dziedzictwie kulturalnym całej ludzkości, bowiem każdy człowiek wnosi wkład do kultury naszego świata”

Konwencja Haska

Co to są dobra kultury?

W rozumieniu Konwencji Haskiej – za dobra kultury uważa się dobra ruchome lub nieruchome, które posiadają wielką wagę dla dziedzictwa kulturalnego narodu, na przykład zabytki architektury, sztuki lub historii, zarówno religijne, jak świeckie; stanowiska archeologiczne; zespoły budowlane posiadające jako takie znaczenie historyczne lub artystyczne; dzieła sztuki, rękopisy, książki i inne przedmioty o znaczeniu artystycznym, historycznym lub archeologicznym, jak również zbiory naukowe i poważne zbiory książek, archiwaliów lub reprodukcji wyżej określonych dóbr.

Przepisy prawne

Aktualne przepisy w tym zakresie można znaleźć na stronie internetowej:

www.poznan.uw.gov.pl/wzk

Znak rozpoznawczy dóbr kultury podlegających ochronie

WZÓR ZNAKU ROZPOZNAWCZEGO „KONWENCJI HASKIEJ”, W UKŁADZIE POJEDYNCZYM SŁUŻY DO OZNAKOWANIA DÓBR KULTURY KORZYSTAJĄCYCH Z OCHRONY OGÓLNEJ.

Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

1. Zabytki nieruchome, będące w szczególności: krajobrazami kulturowymi, układami urbanistycznymi, dziełami architektury i budownictwa, obiektami techniki, cmentarzami, miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne, parkami itp.
2. Zabytki ruchome będące w szczególności: dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, wytworami techniki, numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, materiałami bibliotecznymi, wytworami sztuki ludowej itp.
3. Zabytki archeologiczne będące w szczególności:
  - a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
  - b) cmentarzyskami,
  - c) kurhanami,
  - d) relikwiami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
/Dz.U.Nr 162,poz.1568,art.6/

Rodzaje zagrożeń dóbr kultury:

- kradzieże i włamania,
- pożary,
- powodzie, ulewy lub zalania z innych przyczyn,
- wichury, huragany,
- katastrofy budowlane, awarie techniczne, chemiczne,
- demonstracje i rozruchy uliczne, rabunki lub akty wandalizmu,
- ataki terrorystyczne,
- konflikty zbrojne.

Najbardziej zagrożone obiekty, w których przechowywane są dobra kultury:

obiekty sakralne, świeckie, muzea, galerie, archiwa, biblioteki, skanseny, domy i mieszkania osób prywatnych z kolekcjami dzieł sztuki.

W jaki sposób chronimy zabytki ?

A. PRACE WYKONYWANE W OKRESIE PRZYGOTOWAWCZYM W CZASIE POKOJU:

1. **opracowania ewidencyjno-dokumentacyjne:** dokumentacja inżynieryjno-budowlana i konserwatorska, inwentaryzacja, techniczne projekty i zabezpieczenia, spisy prac, dokumentacja fotograficzna i filmowa, wykazy dóbr kultury i plany ochrony,
2. **udoskonalanie zabezpieczeń mechanicznych:** w otworach okiennych, drzwiowych: zamki, zasuw, zawiasy, kłódki, kraty, siatki, folie przeciwwłamaniowe,
3. **instalowanie systemów alarmowych:** modernizacja i instalowanie systemów alarmowych zabezpieczających obiekt przed: pożarem, kradzieżą, włamaniem, napadem i wandalizmem,
4. **utrzymanie w sprawności technicznej:** instalacji elektrycznej, oświetleniowej, gazowej, odgromowej, deszczowej, przewodów kominowych, sprzętu przeciwpożarowego, łączności,
5. **przygotowanie:** opakowań do ewakuacji, miejsc na ukrycie eksponatów, materiałów do oznakowania opakowań.

B. PRACE WYKONYWANE W OKRESIE WYSTĄPIENIA SZCZEGÓLNYCH ZAGROŻEŃ:

1. **oznakowanie** obiektów specjalnymi znakami rozpoznawczymi Konwencji Haskiej.
2. **podwyższenie odporności ogniowej obiektu:** usunięcie zbędnych, łatwopalnych materiałów i elementów, zwiększenie ilości środków gaśniczych.
3. **wykonanie prac inżynieryjno-konserwatorskich:** demontaż, zapakowanie i ukrycie /ewakuacja/ cennych eksponatów, elementów wyposażenia i detali architektonicznych,
4. **wykonanie prac inżynieryjno-budowlanych:** wzmocnienie stropów, założenie podpór, wykonanie obudów, osłon, okiennic,
5. **ukrycie ruchomych dóbr kultury:** umieszczenie eksponatów w opakowaniach oznakowanych wraz z dokumentacją i ich ukrycie.